

Holding Yapılanmasının Vergi Etkileri

1. Giriş

Holding şirket, birden fazla şirkete iştirak eden ve iştirak ettiği şirketlerin hakim ortağı olan şirketleri ifade etmektedir. Bu çalışmada; holdinglerin vergi bakımından taşıdıkları hususi durumlara, gerçek kişilerin sahibi oldukları şirket hisselerini aynı sermaye olarak bir holdinge devretmelerinin vergi sonuçlarına ve şirket hisselerinin gerçek kişi tarafından elde bulundurulması ile bir holdinge devri suretiyle idaresinin vergi bakımından karşılaştırılmasına yer verilmiştir.

2. Holdinglerde Vergi

2.1. Holdinge Dağıtılan Kar Paylarında İştirak Kazançları İstisnası

Holdingler anonim şirket statüsünde sermaye şirketleri oldukları için kurumlar vergisi mükellefidirler.

Holding şirketlerin asıl faaliyet konusu şirketlere iştiraktır. Dolayısıyla en önemli kazançları bu iştiraklerden elde edilecek olan temettü gelirlerinden doğmaktadır.

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 5/1-a maddesinde iştirak kazançları istisnası düzenlenmiştir. Bu madde hükmüne göre Kurumların tam mükellefiyete tabi başka bir kurumun sermayesine katılımlarından elde ettikleri kazançlar kurumlar vergisinden istisnadır.

İştirak kazançları istisnası mükerrer vergilemeyi önlemek için vardır. Kar payı dağıtımına kaynak şirket, kurumlar vergisi ödediği için bu şirketten kar payı elde eden kurumun bu kazanç sebebiyle tekrar vergilenmesi önlenmek istenir. Dolayısıyla holdingin iştirak ettiği şirket tarafından holdinge dağıtılan kar payları vergilendirilmeyecektir.

Bu tutarların daha sonra holdingin gerçek kişi hissedarlarına holding tarafından dağıtılması durumunda %10 kaynakta kesinti yapılacaktır. Ayrıca gerçek kişi hissedarlar tarafından menkul sermaye iradına ilişkin gelir vergisi beyannamesi verilecektir.

Bu yapılanmada gerçek kişiler kar paylarını şirketten değil holdingden almakta olduklarından kar dağıtımı ve vergileme, karın holding tarafından elde edildiği yıldan sonraki yıla sarkmaktadır (avans kar payı dağıtımı hariç).

Bilgener Yeminli Mali Müşavirlik A.Ş.

Buyaka İş Merkezi
Kule: 2 No: 22
34771 Ümraniye/ İstanbul

+90 216 651 4 651
info@bilgener.com
bilgener.com

Bilgener sahip olduğu yerel uzmanlığı, faaliyete başladığı 1995 yılından beri kazandığı tecrübe ile ahenkli bir şekilde birleştiren Türkiye'nin öncü profesyonel hizmetler sağlayıcı grubudur.

Bilgener'in temel hedefi; Türkiye'de faaliyette bulunan yerel ve global girişimcilerin operasyonel olarak ihtiyaç duydukları üst düzey vergi, denetim ve danışmanlık hizmetlerini tek bir noktadan sunmak suretiyle işlerini daha verimli ve sağlıklı bir şekilde yürütmelerine yardımcı olmaktır.

Bilgener, müşterilerinin sınır ötesi muhasebe, denetim, vergi ve danışmanlık ihtiyaçlarına hizmet eden lider profesyonel hizmet firmalarının oluşturduğu Londra merkezli uluslararası bir birlik olan Morison Global' in 2002 yılından beri Türkiye bağımsız üyesidir.

Yazar:
Ömer BİNİCİ
Yeminli Mali Müşavir

2.2. Kar Paylarının Holding Tarafından Holding İçindeki yahut Dışındaki Şirketlere Sermaye Olarak Yatırılması

Holding şirketler elde ettikleri kar paylarını holding içindeki yahut dışındaki şirketlere sermaye olarak koyabilirler. Şirketlere bu şekilde yapılan yatırımlarda holdingler önemli bir işlev sahibi olabilir.

Yukarıda belirtildiği gibi holdinglerin elde ettikleri kar payları iştirak kazançları istisnasına tabi olduğu için dağıtılan kar payı üzerinden vergileme yapılmayacaktır. Holding nezdinde vergilenmeyen bu tutarlar daha sonra holding tarafından holding içi veya dışındaki şirketlere sermaye olarak yatırılabilir.

Arada holding yapılanmasının olmadığı durumlarda ise işleyiş farklı olacaktır. Bir gerçek kişinin şirketinden elde ettiği kar payını diğer bir şirkete sermaye olarak yatırması durumunda evvela kar payına ilişkin kaynakta kesinti yolu ile daha sonra da şahsi gelir vergisi beyannamesi verilmek suretiyle vergileme yapılacaktır. Vergi sonrası kalan tutar gerçek kişi ortak tarafından bir başka şirkete sermaye olarak yatırılabilir.

Bu açıdan, holdinglerin önemli bir işlev görür. Holdinglere dağıtılan kar payında vergileme yapılmayacağı için iştirak yatırımlarında holdingler avantaj sağlamaktadır.

2.2.1. Sermaye Koyma Yerine Borç Verme Durumunda Vergileme Farkı

Şirketler, ortakları tarafından iki yolla finanse edilebilirler. Birincisi sermaye konulması/artırılması ikincisi ise borç vermedir.

Bir şirket tarafından bir başka şirkete borç verilmesi finansman hizmeti olarak görüldüğünden bu işlem Katma Değer Vergisi Kanununun birinci maddesi kapsamında KDV'ye tabidir.

İşlemin bedelsiz yapılması, Kurumlar Vergisi Kanununun 13'üncü maddesi kapsamında transfer fiyatlandırması kapsamında örtülü kazanç dağıtımı olarak görüldüğünden adet faizi hesaplanması gerekir. Sürekli finansman ihtiyacı olan firmaların ekseriyetle zararda olabileceği göz önüne alındığında, adet faizi hesaplanmadığında hazine zararının doğma ihtimali de yüksektir. Bu sebeple kurumlar vergisi açısından da vergi ziyai doğmaması için faiz hesaplanıp borç veren firma tarafından borç alan adına fatura kesilmelidir.

Şirketlerin ortakları tarafından finanse edilmesi durumunda ise borç verme işlemi ticari faaliyet kapsamında olmadığından KDV hesaplanmasına gerek bulunmamaktadır. Ortağın talebi yok ise herhangi bir faiz ödemesi zorunluluğu da yoktur.

Bu açıdan bakıldığında bir gerçek kişinin sahibi bulunduğu şirketlerin birinden elde ettiği kar payını bir başka şirkete borç vermesi işlemi tek başına vergi doğurucu bir işlem değildir. Ancak holding yapılanmasında karın holdinge dağıtılması ve bunun üzerinden diğer şirketlere borç verilmesi durumunda KDV ve kurumlar vergisi doğacaktır.

2.3. Holdinglerin Ellerinden Bulundurdukları Hisselerin Satışı

Holding şirketler elinde bulundurdukları iştirak hisselerini satabilir. Bu satış işleminden doğacak kazanç kurumlar vergisine tabidir. Ancak Kurumlar Vergisi Kanununun 5/1-e maddesinde kurumların, **en az iki tam yıl süreyle aktiflerinde yer alan** iştirak hisseleri satışından doğan kazançların %75'lik kısmının istisna olduğu hüküm altına alınmıştır.

Bu istisnanın amacı kurumların sermaye yapılarının güçlendirilmesi, finansman sıkıntılarının giderilmesi ve bağlı değerlerinin ekonomik faaliyetlerinde daha etkin bir şekilde kullanılmasına imkan sağlamak ve işletmelerin finansal bünyelerini güçlendirmektir.

İstisnanın uygulanabilmesi için;

- İstisnadan yararlanan kısmı satışın yapıldığı yılı izleyen beşinci yılın sonuna kadar pasifte özel bir fon hesabında tutulması,

- Satış bedelinin, satışın yapıldığı yılı izleyen ikinci takvim yılının sonuna kadar tahsil edilmesi gerekmektedir.

İstisna edilen kazançtan beş yıl içinde sermayeye ilave dışında herhangi bir şekilde başka bir hesaba nakledilen veya işletmeden çekilen ya da dar mükellef kurumlarca ana merkeze aktarılan kısım için uygulanan istisna dolayısıyla zamanında tahakkuk ettirilmeyen vergiler ziyaa uğramış sayılır.

Holding şirket tarafından iki yıldan fazla elde bulundurulmuş ortaklık payının satılması durumunda bahse konu şartlara uyulması durumunda %75'lik istisna uygulanacaktır. Kalan kısım vergiye tabi tutulacaktır. Ancak bu şartların sağlanmaması durumunda ise kazancın tamamı holding bünyesinde kurumlar vergisine tabi tutulacaktır. Diğer taraftan çalışmamızın (3) numaralı bölümünde açıklandığı üzere, ortaklık payının anonim şirket hissesi olması ve iki yıldan fazla elde bulundurulması durumunda, **gerçek kişi tarafından** elden çıkarılan hisse senetlerinden elde edilen kazancın tamamı **vergiye tabi olmayacaktır**.

2.4. Holdinglerde Ortak Sağlanan Hizmetler

Holding şirketler tarafından iştirak ettikleri şirketlere pazarlama ve dağıtım, yatırım projelerinin hazırlanması, hedeflerin tayini, planlama, örgütlendirme kararlarının uygulanma, hukuk, müşavirlik, güvenlik, muhasebe ve ar-ge gibi hizmetler verilebilmektedir. Tek kaynaktan temin edildiğinde maliyet avantajı da sağlayabilen bu hizmetlerin, holding bünyesindeki şirketlere masraf dağıtımını hususiyet arz eder.

Kurumlar Vergisi Kanunu Tebliğinde de bu husus izah edilmiştir. Buna göre holding tarafından bağlı şirketlere verilen hizmetler için fatura düzenlenmesi zorunlu olup verilen hizmetin karşılığını teşkil eden bedelin, Kurumlar Vergisi Kanununun 13' üncü maddesinde yer alan **emsallere uygunluk ilkesine** göre belirlenmesi gerekmektedir. Holding tarafından verilen bu tür hizmetlerin bağlı şirketlerce gider yazılabilmesi için,

- Hizmetin mutlaka verilmiş olması,
- Kesilen faturada hizmet türünün ayrıntılı olarak belirtilmesi,
- Tek faturada birden fazla hizmet bedelinin bir arada yer alması halinde, her hizmet bedelinin ayrı ayrı gösterilmesi

şarttır.

Yukarıda belirtilen koşullara uygun olarak bağlı şirketler, holding tarafından kesilen fatura bedelini gider olarak kayıtlarında gösterebileceklerdir.

3. Holding Kurulması İçin Mevcut Şirket Hisselerinin Ayni Sermaye Olarak Konulması

Ticaret şirketlerine sermaye olarak; alacak, kıymetli evrak ve **sermaye şirketlerine ait paylar**, fikri mülkiyet hakları, taşınır ve taşınmazlar taşınmaz, haklı olarak kullanılan devredilebilir elektronik ortamlar, alanlar, adlar ve işaretler gibi değerler, ekonomik değeri olan diğer haklar, devrolunabilen ve nakden değerlendirilebilen her türlü değer konulabilir.

Konulan ayni sermaye ile kuruluş sırasında devralınacak işletmelere ve ayınlara, şirket merkezinin bulunacağı yerdeki asliye ticaret mahkemesince atanan bilirkişilerce değer biçilir.

Bu kapsamda bir gerçek kişinin bir başka şirkete ayni sermaye olarak elinde bulundurduğu şirket payını koyması mümkündür.

Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 80'inci maddesinde, maddede yer alan mal ve hakların elden çıkarılmasından doğan kazançlar değer artışı kazancı olarak vergiye tabi olduğu hüküm altına alınmıştır.

Bu maddede geçen "elden çıkarma" deyimini, bahse konu mal ve hakların satılması, bir ivaz karşılığında devir ve temlik, trampa edilmesi, takası, kamulaştırılması, devletleştirilmesi, **ticaret şirketlerine sermaye olarak konulmasını ifade eder**.

Dolayısıyla bir şirkete ait payların holding kurulması amacıyla sermaye olarak konulması değer artış kazancına tabi olacaktır.

Diğer taraftan tam mükellef kurumlara ait olan ve iki yıldan fazla süreyle elde tutulan **hisse senetlerinin** elden çıkartılması değer artış kazancının kapsamına girmemektedir. Dolayısıyla anonim şirketlerin, bastırılmış ve iki yıldan fazla elde tutulan hisselerinin holding kurulmak amacıyla sermaye olarak devri değer artış kazancına tabi olmayacaktır. Bunun dışındaki pay devirleri ise değer artış kazancına tabidir.

Diğer taraftan söz konusu devir işlemi ticari faaliyet kapsamında değerlendirilmeyeceğinden ayrıca KDV'nin konusuna girmeyecektir.

Saygılarımızla,

BİLGENER